

RUSYA'NIN UKRAYNA'YA SALDIRISI DEMİRPERDE DÖNEMİNİ YENİDEN BAŞLATIRKEN YEŞİL DÖNÜŞÜMÜN ÖNEMİNİ VE İVMESİNİ DE ARTIRACAK

Yeşil Mutabakat sürecinin getirdiği değişim dalgası, Rusya-Ukrayna Savaşı ile birlikte sönmeyecek daha da büyüyecek. Zira yeşil ve dijital dönüşüm süreci küresel sistemin hayatiyeti ve ekonomilerin hızlı toparlanması için elzem.

Pandemi bitiyor geride kalıyor derken Rusya'nın Ukrayna işgale başlamasıyla yepyeni bir küresel ortam ortaya çıktı. Başlangıçtaki; "Kaç gün sürer?" sorusunun yerini "Kaç ayda biter?" sorusu aldı. Batının beklenenden daha kararlı ve sert duruşuyla birlikte adeta yeniden demir perde dönemine geçildi. Ayrıca şu da görüldü ki ne Rusya eskiden bildiğimiz Rusya, ne de savaş geçen yüzyıldan bildiğimiz savaş.

Putin yönetimi, ekonomide reform yerine yakıt fiyatlarına güveniyor

Putin 1999 yılında Rusya Başbakanlığı'na atanmış, 2000 yılında ise Başkan seçilmişti. Neredeyse 23 yıldır Rusya'nın başında. Ülkede ekonomik istikrar sağlansın, ekonomik reformlar yapılsın, Sovyet dönemi sonrasında ayyuka çıkan yolsuzluklar bitsin diye iktidara geldi. İstikrar ve kamu düzeni sağlanması açısından önemli ilerleme elde edildi. Aynı başarı Rusya ekonomisinin yapısal dönüşümü anlamında gerçekleşmedi. Sanayi üretimi ve ihracatının ekonomideki payında gözle görülür bir artış olmadı. Rus ekonomisi kendisini yenileyemedi ve bir sanayi ülkesi haline gelemedi.

"Niye böyle oldu?" diye bakıldığında, Putin iktidara geldiğinde düşük seviyede olan petrol ve doğalgaz fiyatlarının sonrasında artmaya başlamasıyla reform hamlelerinin ertelendiği ve gerçekleşmediği görülüyor. Ekonomik reformlar yoluyla,

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı

Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

(Eurochambres) Başkan Yardımcısı

İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve

Asya Pasifik Ticaret ve Sanayi Odaları Konfederasyonu (CACCİ) Başkan Yardımcısı

baskanlik@tobb.org.tr

[f](https://www.facebook.com/Rhisarciklioglu) [i](https://www.instagram.com/Rhisarciklioglu) [in](https://www.linkedin.com/company/Rhisarciklioglu) /@Rhisarciklioglu

Rusya'yı ayağa kaldırıp büyötmek yerine, artan yakıt fiyatlarının rehavetine kapılıyorlar. Zaten bütçe gelirlerinin yaklaşık yarısı da fosil yakıtlı kaynaklı.

Rusya bir sanayi ülkesine dönüşemeyince de teknolojik yenilikler sürecinin dışında kalıyor. Esasen doğal kaynak ve tarım ürünleri satıyor. Sonuçta milli geliri İspanya düzeyinde ve en büyük bölgesel rakibi Çin'in epey gerisinden kalan bir ülke haline geliyor.

Rusya'nın petrol, doğal gaz ve kömür ihracatının yüzde 55'i Avrupa Birliği'ne gidiyor. Sonrasında yüzde 13'lük pay ise Japonya, Güney Kore ve Singapur'a gidiyor. Çin'in Rusya'nın ihracatı içinde payı yalnızca yüzde 18. Dolayısıyla Rusya'nın ihracat anlamında batı ülkelerine dayalı bir yapıda olduğu ortaya çıkıyor. Öte yandan Rusya'nın saldırı planlarında da benzer başarısızlık yapıldığı ortaya çıkıyor. Putin daha önce Gürcistan ile Çeçenistan saldırısı ve Kırım işgalindeki gibi bir süreç yaşanacağı düşünmüş olmalı. Ayrıca 1938'de Naziler'in Avusturya'yı işgal sürecinde olduğu gibi yerel iş birlikçiler çıkmadı. Ukraynalılar kararlı ve azimli şekilde vatanlarını savundular.

İthalat tarafında Rusya ile yoğun bir ticaret söz konusu

Türkiye açısından bakıldığında petrolümüzün yüzde 37'sini, kömür ithalatımızın yüzde 35'ini Rusya'dan alıyoruz. Bunların dışında demir çelik mamullerinde yüzde 58, alüminyum tel ithalatında yüzde 51 oranında Rusya'ya bağımlıyız. Tarımsal alandaysa buğday ithalatında Rusya bağımlılığımız yüzde 58 civarında. Ukrayna'dan ithalatı da eklerseniz buğdayda bağımlılık yüzde 80'e çıkıyor. Yağ ithalatımızın yüzde 45'i Rusya'dan, Ayçiçek'te bu oran yüzde 80'e çıkıyor.

2012-2017 yılları arasında toplam dış ticaret açığımızın yüzde 23'ünü Rusya'ya karşı veriyormuşuz. 2018-2021 arasında toplam dış ticaret açığımızın yüzde 51 Rusya kaynaklı

olmuş. Rusya'ya olan bağımlılığımızı iki katına çıkarmışız. Doğalgaz, kömür ve buğdaydan sonra nükleer enerjide de Rusya'ya bağımlı hale gelmişiz.

Yeşil Mutabakat'ın getirdiği değişim dalgası güçlenecek

Rusya'nın işgalci tutumu küresel ölçekte de yeni sonuçlara yol açıyor. Dünyada yeşil mutabakat gündemi güçleniyor. Yeşil Mutabakat süreciyle zaten yeni bir dünya kuruluyordu. Hidrokarbon maliyetleri yükseliyordu. Bu işin siyaseten nasıl yönetileceği tartışılıyordu. Şimdi Rus saldırganlığı bu süreci hızlandırmak ve artan fosil fiyatlarını izah edebilmek için bir mazeret haline geliyor. Rusya'ya karşı yakıt ambargosu konusunda çalışmalar da yavaşlamayacak ve hızlanacak gibi görünüyor.

Yeşil Mutabakat sürecinin getirdiği değişim dalgası, Rusya-Ukrayna Savaşı ile birlikte sönmeyecek daha da büyüyecek. Zira yeşil ve dijital dönüşüm süreci küresel sistemin hayatiyeti ve ekonomilerin hızlı toparlanması için elzem. Yeşil Mutabakat gündemi yeniden biçimleniyor. Öncelikle Rus saldırganlığı ile daha da artan hammadde ve gıda fiyatları enerjide ve gıdada yeşil ve dijital dönüşümü ön plana çıkarıyor. Ülkemizin Rusya'ya enerji ve gıda bağımlılığını azaltmak için de bu güzel bir fırsat.

Avrupa Birliği doğal gaz ve nükleer enerjiyi çevre dostu ilan ederek, yeni yatırımlara kaynak ayrılmasına onay verdi. Yenilenebilir enerji ve yeni nükleer santrallerinin artan önemi vurgulandı. Türkiye açısından bakıldığında, İsrail ve Mısır doğal gazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya aktarımı yeniden olası bir proje haline dönüştü. Rusya'ya olan bağımlılığımızı azaltmak için gereken yatırımları finanse etmek, düne göre çok daha kolay hale geldi. Özetle Türkiye'nin tek bir ülkeye karşı özellikle 2018 sonrasında çeşitlenerek artan mutlak bağımlılığını aşmak için Yeşil Mutabakat süreci büyük bir fırsat olarak karşımıza çıkmaktadır.